

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๑๖๒ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นที่ว่า หากคณะรัฐมนตรีจะมีมติแต่งตั้งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งต่างๆ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง โดยการแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีผลทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองต้องสิ้นสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ (๖) ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่รัฐมนตรีจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ.

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๒๙ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๙ ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๕) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๖) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๗) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๘) ไม่เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากรัฐวิสาหกิจ
- (๙) ไม่เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก เพราะกระทำความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น

๒๕๓๕ ซึ่งเมื่อบทบัญญัติไม่ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองแล้ว นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดย่อมแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อมาตรา ๒๖๕ (๑)^๒ ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีได้บัญญัติยกเว้นให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากรัฐมนตรีได้ ดังเช่นที่ได้เคยบัญญัติยกเว้นไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำนองเดียวกันว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจาก ข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี” กรณีนี้จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ (๑)^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ประกอบกับการที่ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมืองฯ ต่างเป็นตำแหน่งหรือการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยราชการ ฯลฯ ทั้งสิ้น เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นตำแหน่งที่สังกัดอยู่ในกระทรวงที่รัฐมนตรีนั้นว่าการ ดังนั้น การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดห้ามตามมาตรา ๒๖๕ (๑) อันเป็นผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงตามมาตรา ๑๐๖ (๖)^๔ ของรัฐธรรมนูญ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๒๖๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖

ฯลฯ

ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑